

При цьому мітози гепатоцитів як і в нормі починаються з периферії дольки. Фрагментація хромосом вимагає двониткових розривів ДНК і білків, що можуть здійснюватись гідролазами та вільними кисневими радикалами. Порожниста метафаза формується внаслідок набухання ниток веретина поділу і пов'язана з порушенням формування мітотичного апарату, де суттєву роль відіграє динеїнова АТФ-аза, яка інгібується ванадієм, що не виключає і пошкодження білків мітотичного апарату по залишкам сірки та гідрофобним радикалам амінокислот. В результаті утворюються поліплоїдні ядра [3].

Висновок: Отже, в результаті проведеного дослідження було виявлено, що при гіперванадозі у клітинах печінки морських свинок в стані мітозу характерним є: порушення мітотичного апарату при ванадозі — К-мітоз, порожниста метафаза, багатополіусний мітоз.

Література

1. Алов І.А. Цитофізіології і патології мітозу. — М.: «Медицина», 1972. — 262с.
2. Вредные вещества в промышленности.-Т.3 -Л.:Химия. -1977. -608с.
3. Казанцева И.А. Патологии митоза в опухолях человека.- Новосибирск: Наука, 1981. -144с.
4. Кушева Т.Х. К физиологической роли ванадия // Автореф. дисс... к.м.н.-Ашхабад.-1975.-19с.

ВПЛИВ ЗМІНИ КЛІМАТУ НА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

Бут Ю.В., Корчан Н.О.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Акліматизація — це адаптація до нових кліматичних умов. Особливості акліматизації як процесу адаптації обумовлені: 1. Багатофакторністю клімату, і тому необхідністю адаптації до груп змінених факторів. 2. Переїздом людини на нове місце і наявністю орієнтованих реакцій, обумовлених не тільки новим для людини кліматом, але й в цілому новою місцевістю. 3. Переїзд людини нерідко супроводжується пересіканням декількох часових поясів. В цьому випадку на процес адаптації до нового середовища і особливо акліматизації накладається десинхронізація і необхідність адаптації до нової часової ситуації. У зв'язку з цим у процесі акліматизації виділяють чотири фази які можна об'єднати в 2 етапи.

Перша фаза характеризується активацією переважно механічною короткочасною кліматичною, психологічною, хроноадаптацією. В цю фазу зазвичай спостерігається загальна і психоемоційна загальмованість, зниження працездатності. Довжина цієї фази зазвичай 1-3 дні.

Друга фаза це процес переходу від механізмів короткочасної до механізмів середньотривалої адаптації, мобілізації функціональних і метаболічних резервів організму. В цій фазі через перебудову механізмів адаптація спостерігається зниженням надійності функціональних систем організму, особливо ослаблених пошкоджених хворобою.

В третій фазі активується механізми довготривалої адаптації. В результаті цього знижується навантаження на механізми короткотривалої і середньої адаптації. Функціонування організму стає більш стабільним і економічним. Це дає основу для підвищення фізіологічної стійкості, витривалості, опірності організму на несприятливі умови середовища. Ця фаза може продовжуватись місяцями і роками з поступовим переходом у четверту фазу — повної акліматизації. Зазвичай процес акліматизації при поїзді в нові кліматичні умови на недовготривалий період в тому числі на курорт, закінчується в третій фазі.

Вплив клімату холодної зони на організм обумовлюється трьома основ-

ними факторами: холод, наявність полярного дня і полярної ночі, УФ дефіцит. Для стійкої акліматизації потрібно 10 років. Акліматизація супроводжується переважанням гальмівних нерворефлекторних реакцій, ослабленням процесів терморегуляції, сповільненням шкірно-судинної реакції та охолодження. Інтенсивність обміну речовин і кровообігу також сповільнена. У процесі такої акліматизації розвиваються стійка гіпотензія і брадикардія, а також "полярна задишка". Акліматизацію ускладнює УФ-голодування й авітамінози, а також порушення добової ритміки фізіологічних функцій.

Вплив спекотного клімату на організм обумовлений тривалими періодами вираженої гіпертермії і надмірною УФ радіацією, у тропіках — вологістю повітря. У перший період акліматизації до спекотного клімату головну роль має фізична терморегуляція: розширення периферичних судин з підвищенням температури тіла і посиленням тепловіддачі, пітливість. При цьому спостерігається зниження артеріального тиску, зниження фізичної активності. Змінюється режим харчування. По мірі адаптації захисною реакцією на УФ випромінювання є поява пігментації.

Вплив гірського клімату обумовлено передусім гіпоксією. Доповнювальними факторами являються підвищення інтенсивності УФ і космічної радіації, іонізації повітря, зниження температури. При акліматизації чітко виражена фазність процесу: перший період з активацією механізмів швидкої адаптації (зовнішнє дихання і кровообіг) і другий з розвитком механізмів довготривалої адаптації: збільшення дихальних об'ємів, кисневої ємкості крові. Швидкість і стійкість акліматизації залежить від висоти, кліматичного поясу і стану здоров'я людини.

Вплив морського клімату

Початковий період адаптації до морського клімату супроводжується помірною активацією гіпофізарно-адрено-кортикостероїдних ланок ендокринної системи. Підвищується фізична активність, покращується функціонування кардіо-респіраторної системи. Підвищується основний обмін. Психологічний стан в цей період характеризується ейфорією. Таким чином, проблема акліматизації є однією з важливих проблем сучасної біології і медицини, перед якою відкриваються широкі перспективи подальшого вивчення та розвитку. Слід враховувати, що для людини поряд із фізіологічними механізмами акліматизації вирішальну роль відіграють санітарно-гігієнічні заходи та соціально-побутові умови.

Література

1. Основы антропоклиматологии : Учеб. пособие для студ. вузов / В. М. Ефимова, А. М. Ярош . — Симферополь : Таврия — Плюс, 2003. — 201 с.
2. Борисенков Е. П. Климат и деятельность человека — М.: Наука, 1982. — 133 с.
3. Козловська М. В. Зміна клімату: еколого-економічні аспекти подолання проблеми — К.: Наукова думка, 2012 — 85 с.

ВПЛИВ СОЛЕЙ ІТРІЮ НА ПРООКСИДАНТНО-АНТИОКСИДАНТНУ СИСТЕМУ ПЕЧІНКИ

Велика І.О.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Ітрій являє собою елемент побічної підгрупи третьої групи п'ятого періоду періодичної системи хімічних елементів Д.І.Менделєєва. Позначається за допомогою символу Y і має атомний номер 39 [5].

Існує цілий ряд професій, представники яких так чи інакше контакту-